

890b

Divinâ aspirante gratiâ

+ 51.

FRIDERICUS

SCIPIEN, I.V.D.

Sequentes quæstiones Juris controversas

Pro loco consequendo in Facul-
tate Juridica.

Publicè disputandas proponit,

RESPONDENTE

M. IOHANNNE IACOBO

AGRICOLA Lipsiense.

In Auditorio Jureconsultorum,

Ad diem 6. Februarij, hora 7. matutinâ.

L I P S I Æ,

Excudebat LAURENTIVS COBER.

Anno M. DC. XVII.

Diss. jur. civ.

566, 62

QVÆSTIO I.

Inter controversas juris quæstiones, hæc non inutilis disceptatio referenda est, Utrùm ad eum, qui in aliquo loco vel territorio investitus est de omni jurisdictione, **Ober und Erbgerichten** / pertineat cognitio delicti in via publica istius loci & territorij commissi? Et quanquam non desunt, qui hoc affirmant, magis tamen eorum sententia placet, qui cognitionem tribuunt illi, ad quem spectant regalia istius loci vel territorij.

1.) Cùm enim viæ publicæ sint de regalibus. *c. 1. quæ sint regal.* Et regalia sub concessione generali non veniant, sed specialiter concedi debeant & soleant, ut notant *Dd. ad d. c. 1. quæ sint regalia*, referente *Molin. ad consuet. Paris. tit. 1. de mater. feud. §. 1. gl. 5. n. 55.* & probatur per *c. quod translatione 4. de offic. legat.* Ideò sub generali infeudatione jurisdictionis & territorij non comprehenditur via publica, & quæ illi inhæret jurisdictio sive cognitio delicti ibi commissi; sed ad quem spectat via publica tanquam principale ad eundem quoque pertinebit jurisdictio tanquam accessorium.

2.) Quia generalitas concessionis semper restringitur ad habilia. *l. 1. & ibi gl. in verbo; unusquisq. C. de sacrosanct. Eccles. l. ut gradatim. 11. §. 1. & ibi Gothofred. lit. Z. D. de muner. & honor cum simil.*

A 2

3.) Quia

3.) Quia concessio generalis & verba generalia non sufficiunt, ubi requiritur specialis expressio, nec quicquam operatur sermonis generalitas in iis, in quibus specialis mentio necessaria est, *c. qui ad agendum. 4. de procurat. in 6. c. licet 2. de præbend. & dignitat. in 6. l. si quando. 35. §. & generaliter. 2. C. de inoffic. testam. l. Divus. 15. §. 1. D. ad L. Cornel, de fals. cum simil.*

4.) Quia per generalem concessionem non præsumuntur translata, quæ verisimiliter quis in specie non fuisset concessurus. *c. final de offic. vicar. in 6. c. in generali. de reg. jur. in 6. l. obligatione. 6. de pignor.*

5.) Quia cui competit jus viæ, tanquam majus & dignius, eidem multò magis cognitionem delicti tanquam minus competere dicendum est, cum generale sit, ut potentius & dignius trahat ad se infirmius. Hanc sententiam sequuntur Zas. Schneidvv. Beust. Borcholt. Dissentiunt verò Alciat. & Roland. à Valle, ut refert Zanger. *de except. part. 2. c. 1. n. 240. & seq. Diss. etiam Alciat. cons. 1. facti contingentia. lib. 7. aliàs est consil. 300. ubi in utramque partem hac de quaestione differit. Guid. Pap. decis. 577. Petr. Jacob. in pract. rubr. sup. jurisdict. libell. n. 16. ubi 6. rationibus & argumentis hanc sententiam impugnare conatur. In his terris hæc controversia certam habet determinationem ex Constit. Elector. quæ repetita & renovata est In der newen Policy Ordnung / sub tit. Justitien sachen / §. vnd weil zum 24. wegen der fälle.*

II.

Insulam in flumine natam eorum esse, qui proximè propè ripam prædia possident, non uno juris loco traditur, (a) huic quomodo consentaneum sit, quod alibi (b) dicitur, insulam, quæ in flumine publico nata est, publicam esse debere, videbimus.

a) §. Insula. 22. Instit. de rer. divis. l. aded. 7. §. 3. l. inter. 29. l. insula. 56. D. de acquir. rer. domin. l. 1. §. si Insula. 6. D. de flamin.

b) l. si

b.) *l. si Epistolam. 65. in f. D. de acquir. rer. domin.* Variè hic textus accipitur, Et negativè & affirmativè legitur, ut patet ex gloss. ibi item ex Cujac. *lib. 14. observ. c. 11. circ. fin.* Hotom. *lib. 1. observat. c. 23.* Robert. *lib. 1. recept. lect. c. 11.* Donell. *lib. 4. commentar. c. 11. & 29.* Pacius 6. Enant. 93.

III.

Qui certo loco dare promisit, non tantùm in illo loco, sed etiam in alio conveniri potest. (a) Hinc quæritur, quis ille locus sit, in quo reus extra locum solutioni destinatum conveniri possit? Et licet quidam in ea sint opinione, quòd reus promittendi, si ad locum destinatæ solutionis non accedat, nec ibi solvat, sine delectu & distinctione in quocunque loco, etiam eo, ubi aliàs non sortitur forum, conveniri possit: (b) Verior tamen est sententia illorum, qui debitorem extra locum destinatæ solutionis in nullo alio, quàm domicilij loco conveniendum esse ajunt. (c)

a) *l. 1. C. ubi conven. qui cert. loc. dar. promiss. & tit. D. de eo, quod cert. loc. §. si quis agens. vers. loco plus petitur, Instit. de Act.*

b) per *l. eum qui. 43. D. de judic. l. si duo. 16. §. 1. D. de pecun. constit. verùm hæc & similia pervestigare opponentis est.*

c.) Idque per text. in *l. heres absens. 19. §. f. ff. de judic. c. dilecti. 17. de for. comp.*

IV.

Intricata quæstio est, An debitor invito creditori debitum per partes solvere possit? Negativa recepta est, cui astipulamur.

A 3

1.) per

1.) per *l. tutor. 41. §. Lucius titius. D. de usur. l. ob signatione. 9. ibi;*
totius debitæ pecuniæ. C. de solut. l. his consequenter. 18. §. Celsus. D.
Famil. Erisc. l. Julianus. 13. §. offerri. 8. D. de Act. Emt. l. debitoris. C.
debitor. vendit. pign. imped. non poss. cum simil. Habet enim particu-
laris solutio sæpè multa incommoda. l. planè. 3. D. Famil. erisc.
Eam ergò creditor, ne sibi per debitorem iniqua conditio in-
feratur, invitus recipere non cogitur, præsertim cum & ipse
non par ticularim debitori pecuniam dederit.

2.) Hanc sententiam maximè confirmant istæ leges, in qui-
bus habetur, quòd specialiter in casibus ibi expressis solutio
per partes fieri possit. Ex eo enim consequitur aliàs & gene-
raliter id non licere, ut in casu *l. cum heres. 4. §. item si decem. 6. D.*
de stat. liber. l. placuit. 4. C. de collat. fund. patrim. libr. 11. l. ult. C. de
apoch. publ. lib. 10. cum simil.

Dis. Alciat. Dec. Fulgos. *ad l. quidam. D. de reb. credit. Coras.*
ad l. 2. §. & harum. D. de verb. obl. repetens eadem, quæ Alciat.
tradit.

V.

Illud quoque in ambiguis positum, An pro
frumento vel alia re debita solvi possit æstimatio
creditori nolenti? Negativa hîc quoque recepta
& vera est.

Pro regula enim traditur in *l. 2. §. 1. D. de reb. cred. quod*
aliud pro alio invito creditori solvi non possit. Idem probat
l. eum à quo 16. C. de solut. Et facit pro hac sententia l. manifesti. 17.
l. cum pro pecunia. 24. C. de solut. pr. Inst. quib. mod. toll. oblig. l. si pro
mutua. 8. C. si cert. petat. cum simil. in quibus dicitur, quod con-
sentienti creditori pro pecuniâ mutuâ fundus vel alia res in so-
lutum dari possit. Inde ergò à contrario sensu sequitur, quod
invito creditori hoc minimè fieri queat.

Dis. quidam per *l. vinum. 22. D. de rebus credit. l. quoties in diem.*
59. D. de verb. obligat. l. si quis stipulatus. 57. D. de solut. l. si ita fidejusso-
rem. 42. D. de fideiussor. Et al. simil. text. & argum.

Simi-

V I.

Similiter controversia non caret, An id, quod in diem debetur, ante diei adventum invito creditori solvi possit? Cujac. & Ferret. præ cæteris haud levi argumentorum pondere hoc negant. Dd. autem communiter affirmativam tenent, hos sequimur.

Totum enim medium tempus ad solvendum debitori liberum relinqui intelligitur, & ejus gratia adjectum censetur. *l. quod certa die 70. D. de solut. l. cum tempus. 17. D. de reg. jur.* Et confirmant hanc opinionem manifestò non solùm *d. l. quod certa die. 70.* sed etiam *l. stipulatio ista. 38. §. inter incertam. l. eum qui. 41. §. quoties. ibi*; Ex quo apparet diei adjectionem pro reo esse, non pro stipulatore. *l. continuus. 137. §. cum ita stipulatus. 2. ubi expresse dicitur, quod in diem debetur, ante solvi potest. D. de verb. oblig. sanè si vel expresse, vel ita, ut manifestè id colligi possit, creditoris causa dies adjectus fuerit, ante diem debitor solvere nequit. l. eum qui. 15. D. de ann. legat. l. si ita. 43. §. Pegasus. D. de legat. 2.* Dissent. Cujac. & Ferret. *ad d. l. stipulatio ista. 38. §. inter. D. de verb. oblig. Et Cujac. lib. 23, observ. c. 22.*

V I I.

In eo etiam dissentientes ac variæ sunt Dd. opiniones, utrùm ex pacto de retrovendendo competat actio adversus secundum emtorem & possessorem, cum quo pactum illud factum non est? Quidam enim simpliciter hoc affirmant, quidam negant; alij distinguunt. Nos iis accedimus, qui negativam sequuntur, quæ & Imperialis Camerae præjudiciis confirmata est.

Vid. Gail, *lib. 2. obs. c. 16.* Myns, *obs. 69. cent. 6* Joh. Meichsner. *tom. 1. decis. Cam. Imper. lib. 2. decis. ult.* qui præ cæteris hanc quæstionem latè & pulchrè tractat, & 7. fundamenta sententiæ negantis recenset, & ad contraria respondet. Hart. Hartm. *Pract. observ. tit. de pact. & transact. c. 5.* Fachin. *lib. 2. controvers. c. 15.* Ubi hanc quæstionem difficilem & controversam dicit, & de singulis opinionibus, earumque fundamentis agit. Hartm. *Pist. quest. 21. lib. 1.* ubi similiter in his terris ita judicatum fuisse testatur. Moller. *ad Constit. Elect. 32. part. 2. n. 37. usq. ad n. 41. & mult. al. quos hi allegant.* Vid. & Zoannet. Sichard. & al. *ad rubr. & l. 2. C. de pact. int. emt. & vendit.* & ibi etiam Gozadin. & Cagnol. *in repetit. illius l. 2. & fac. pro hac sententia negante, cum al. fundam. tum præcipuè d. l. 2. l. qui fundum. 75. D. de contrab. Emt. l. si sterilis 21. §. si tibi fundum D. de act. emt. cum simil.* in quibus dicitur, ex ejusmodi pacto oriri tantum actionem personalem ex vendito, vel præscriptis verbis: At hæ personales actiones competunt solum adversus eum, ejusvè heredes, cum quo pactum factum est, non verò adversus tertium. Ergò. Quam sententiam confirmat etiam *Constit. Elector. 32. part. 2.* ubi in simili pacto des vorkauffes/ dispositum est, ex eo quoque non dari actionem adversus alium possessorem.

I I X.

Heredem, qui legata ad pias causas solvere, & adimplere negligit, privari omni lucro ipsi relicto certi juris est, unde quæsitum, an etiam legitimam filius amittat, eaque privandus sit, si legata ad pias causas, quæ parens ordinavit, solvere & exequi neglexerit? Fachin. cum Hostiens. Joh. Andr. & aliis quos refert, affirmativam probabiliter defendere conatur: Verior tamen & æquior negativa videtur, quam tenent Covarruv, & alij ab ipso allegati.

Idque

Idque per textum manifestum in *Novell. 1. de hered. & Falcid. c. 1. vers.* si quis autem non implens &c. Et inde sumt. auth. hoc amplius. C. de fideicommiss. ubi discrimen constituitur inter extraneum heredem, & eum cui ex lege & natura quædam successio sive certa portio deberur à testatore & moriente, & dicitur, quod hic, si non impleat, quod dispositum est, amittat solum reliquum lucrum successionis sive hereditatis, excepta illa portione, quam lex ei tribuit. Et quia hæc *Novell.* generaliter de omnibus legatis loquitur, Et in specie etiam de legato libertatis, quod pium est, Ideò etiam generaliter de quovis legatorum genere, & sic etiam de legatis ad pias causas intelligenda est.

Dis. Fachin. cum ibi relat. Dd. lib. 6. controvers. c. 73. per cap. si heredes 6 de testam. c. licet. 6. de vot. Et Novel. 131. de Ecclesiast. titul. 6. 11. versic. si autem qui hoc facere iussi sunt.

IX.

Utrum verò in legatis ad pias causas locus sit detractioni Falcidiæ, propter diversa juris loca, anceps quæstio est? Affirmativæ subscribimus.

1.) Per *l. 1. §. ad municipum. D. ad l. Falcid.* ubi expressè dicitur, quod etiam ad pia legata lex Falcidia pertineat. Et licet huic text. negationem addendam esse existimârunt Cujac. & Balduin. reprehenduntur tamen, & recepta lectio defenditur à Roberto *lib. 1. recept. lect. c. 15.* Forner. *lib. 2. select. c. 25.* & Cujac. priori sententiæ suæ contradicit in *Exposit. Novell. 131.* ubi affirmat, heredem qui non sit in mora & frustratione, posse etiam ex piis legatis deducere Falcidiam.

2.) Per *l. Falcidia. 2. C. ad l. Falcid. ibi;* Falcidiæ rationem adversus omnes locum habere &c. Qui autem dicit omne, nihil excludit.

3.) Per *Novell. 1. de hered. & Falcid. c. 1. vers.* si verò nulla subest &c. ubi habetur, quod tunc demum heres ex piis legatis non possit detrahere Falcidiam, si intra præfinitum tempus

non impleat, quod dispositum vel præceptum est. Ergò si justo tempore impleat, & non sit in mora, omninò poterit Falcidiam deducere, ut à contrario sensu rectè sequitur.

Diss. nituntur *l si quis ad declinandam. 48. C. de Episc. & Cleric. Novell. 131. de Ecclesiast. tit. c. 12.* quod tamen hoc non probat, & ex qua minùs rectè aut integrè descripta est Anth. similiter. C. ad L. Falcid.

X.

Denique hanc controversiam adjicere placet, An feudi emittij æstimatio in divisione bonorum paternorum conferenda sit?

F I N I S.

